

**Stanovisko Slovenskej advokátskej komory
k otázkam MS SR adresovaným Benátskej komisii**

Advokácia pomáha uskutočňovať ústavné právo občanov na obhajobu a chrániť ostatné práva a záujmy občanov a právnických osôb v súlade s Ústavou SR a zákonmi. Advokáti chránia jednotlivcov a ich záujmy, často aj proti štátu. Na to musia mať vytvorené vhodné podmienky. Slovenská advokátska komora je nezávislá inštitúcia, ktorá si plní svoje zákonné povinnosti a dohliada na výkon advokácie. Tieto úlohy si plníme tak, aby sme zabezpečili funkčnosť profesijnej samosprávy a štandard kvality právnych služieb.

Európska komisia pre demokraciu prostredníctvom práva (skrátene Benátska komisia) je nezávislým, poradným orgánom ktorý sa zameriava na vytváranie právnych záruk pre rozvoj demokracie, podporu právneho štátu a posilnenie znalosti právnych systémov účastníckych štátov. Benátska komisia je rešpektovaná inštitúcia. Jej výstupy, vrátane Kontrolného zoznamu rešpektovania právneho štátu, predstavujú prínos v oblasti zarámčovania materiálneho a procesného aspektu právneho štátu.

Slovenská advokátska komora bola zo strany Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky oboznámená so zámerom podať žiadosť adresovanú Benátskej komisii prijať stanovisko k dvom otázkam týkajúcim sa postavenia SAK ako samosprávnej profesijnej komory združujúcej advokátov:

otázky:

1. Bolo by v súlade s princípmi právneho štátu a demokratického zriadenia, ak by potenciálne boli prijaté právne predpisy upravujúce pôsobnosť najvyššieho správneho súdu ako druhostupňového odvolacieho orgánu pri preskúmaní neprávoplatných disciplinárnych rozhodnutí prvostupňového disciplinárneho orgánu SAK, ak sú v súčasnosti v správnom súdnictve preskúmané disciplinárne rozhodnutia SAK iba ako právoplatné a konečné rozhodnutia disciplinárnych orgánov SAK.
2. Bolo by v súlade s princípmi právneho štátu a demokratického zriadenia, ak by potenciálne boli prijaté právne predpisy, ktoré by advokátom umožňovali slobodne založiť niekoľko profesijných komôr alebo niekoľko advokátskych komôr z vlastnej vôle, napríklad na základe regionálneho princípu, alebo sektorového princípu v súlade s právnymi normami, ak je v súčasnosti zákonom zriadená iba jedna Slovenská advokátska komora s povinným členstvom pre všetkých advokátov.

Pani ministerke sme odpovedali, že nevidíme žiadny dôvod riešiť otázky formulované Ministerstvom spravodlivosti SR formou dopytu na Benátsku komisiu, keďže ide

o otázky, s ktorými je možné sa vysporiadať na vnútroštátnej úrovni. Položené otázky a spôsob ich adresovania komore považujeme za politické a vnímame ich ako reakciu na vklad Slovenskej advokátskej komory do odbornej diskusie, ktorý mohol byť nesprávne pochopený, keďže Slovenská advokátska komora nemá absolútne žiadne ambície stať sa súčasťou politickej diskusie. Ministerstvo svoje otázky Benátskej komisii zaslalo a tá na Slovensko vyslala svojich zástupcov.

Ako vyplýva aj zo stanoviska Benátskej komisie, advokátska komora plní kľúčovú úlohu v systéme spravodlivosti a je nevyhnutné zabezpečiť jej nezávislosť a riadne fungovanie s cieľom vytvoriť podmienky pre to, aby bolo právo na právnu pomoc a prístup k advokátovi/obhajcovi účinné a jednoduché, k čomu napomáha aj efektívne vedenie disciplinárnych konaní.

Považujeme za svoju povinnosť upozorniť na prípady alebo tendencie, kedy niektorý z týchto cieľov advokátskej samosprávy je porušený alebo hrozí jeho porušenie.

Pokiaľ ide o funkčnosť disciplinárneho konania na úrovni Slovenskej advokátskej komory, štatistiky, súdy a samotní advokáti potvrdzujú, že k tejto úlohe pristupujeme prísne a efektívne. Z platnej právnej úpravy vyplýva, že disciplinárne konanie komory má zavedený systém brzd a protiváh nevyhnutný na efektívne konanie a rozhodovanie. Nevnímame, že by nám boli adresované sťažnosti na nevyhovujúcu úroveň disciplinárneho stíhania.

Chápeme, že je v záujme ministerstva spravodlivosti vyriešiť menej efektívne disciplinárne postupy v oblasti súdneho, notárskeho či exekútorského stavu. Podotýkame, že všetky tieto povolania majú na rozdiel od advokácie, verejnoprávny rozmer spojený so štátnou mocou, resp. ide o osoby, ktoré sa podieľajú na výkone štátnej, prípadne verejnej moci, a majú rozhodovaciu právomoc. Na druhej strane, všetkými medzinárodnými normami požadovaná nezávislosť advokácie od štátnej moci, ktorú sme v plnej miere opätovne získali po Nežnej revolúcii, vyžaduje, aby bola čo najviac oddelená od výkonnej moci.

Pokiaľ ide o druhú tému, ustálená doktrína Ústavného súdu SR a racionálny prístup k uvažovaniu vedie k záveru, že v prípade, že viaceré orgány verejnej moci majú rovnakú kompetenciu na rovnakom území, dochádza ku kompetenčným konfliktom a znižovaniu efektivity činnosti. Následkom je nižšia efektivita dohľadu a kontroly požiadaviek spojených s kvalitou služieb. Profesionálna samospráva nie je oblasť, v ktorej je žiadané zvyšovanie vzájomnej konkurencie inštitúcií, ale naopak posilnenie stability. Ako príklad možno uviesť rozhodnutie o zlúčení Komory komerčných právnikov so Slovenskou advokátskou komorou v roku 2003, keďže sektorovo zameraná komora právnikov nepriniesla zvyšovanie kvality služby vo vzťahu k spotrebiteľovi, ale naopak znižovanie podmienok vstupu do profesie, nižšie etické a odborné kritériá.

Slovenská republika nemá spolkové/federatívne usporiadanie, ani takú veľkú rozlohu, či takú veľkú členskú základňu, ktoré by si žiadali vnútorné rozdelenie organizácie komory. Príklady regionálnych komôr v iných krajinách majú svoje teritoriálne, historické a iné opodstatnenie, ktoré nemožno nekriticky prenášať a vnášať do nášho prostredia. Atomizácia samosprávy by naopak narušila budovanie a rozvíjanie inštitúcie

ako aj efektívnu správu vecí. Rovnako by si vyžadovala väčší personálny substrát a finančné zabezpečenie, keďže súčasné finančné prostriedky založené na členských príspevkoch by v prípade rozdrobenosti komôr neboli dostatočné.

Stabilná profesijná samospráva v oblasti advokácie slúži na správu vnútorných záležitostí a realizáciu spoločenského záujmu, ktorým je ochrana všeobecných záujmov občanov. Indikované zmeny by boli spôsobilé priniesť skôr oslabenie a znefunkčnenie nezávislej advokátskej samosprávy, čo dúfame, že nie je zámerom ministerstva spravodlivosti, keďže by to malo negatívne následky pre spotrebiteľa právnej služby.

Ambíciou Slovenskej advokátskej komory je korektným a vecným spôsobom sa zapájať do odbornej diskusie v rámci nám na to určených právomocí a možností. Otázky, s ktorými sa ministerstvo obrátilo na Benátsku komisiu nepovažujeme za žiadané a podstatné v súčasnej dobe, keďže sa nimi neriešia aktuálne problémy justície. S ohľadom na riadne fungovanie a riadnu správu stavovských záležitostí zo strany Slovenskej advokátskej komory považujeme tieto otázky skôr za reakciu na verejné vystupovanie komory a snahu vyvolať zmrazujúci efekt vo vzťahu k týmto a budúcim výstupom. Ako najsilnejšia právnická profesijná organizácia združujúca viac než 8200 členov - právnych profesionálov - sa však domnievame, že je aj našou úlohou dohliadať na úroveň právneho štátu a jeho budovanie v našej republike a ak sa princípy právneho štátu porušujú, je aj našou úlohou upozorniť na to.

Dlhodobu vnímame, že dostatočná odborná diskusia na Slovensku absentovala a veríme, že je v záujme zvyšovania právneho vedomia, predchádzania negatívnym dopadom neprediskutovaných zásadných zmien a posilnenia právnej istoty, otvorene sa vyjadrovať k zmenám alebo tendenciám, ktoré majú dopad na oblasť spravodlivosti a právnych služieb. Ak za našimi vyjadreniami je vnímaný iný úmysel než snaha aktívnejšie vystupovať vo veciach týkajúcich sa advokátskeho stavu a v reakcii na to sú otvárané cesty k zmenám kompetencií stavovskej komory, takéto konanie nepovažujeme za súladné s dlhodobým budovaním a udržiavaním Slovenskej advokátskej komory ako samosprávnej inštitúcie.